

Erdélyi ref. püspököknek élete című, kéziratban maradt művére céloz, mely bizony nem hallgat el némely egyéni sajátságokat és magánviszonyokat sem. Mindazáltal lehetséges, hogy valami nyomtatott könyvet illetett ez a megrovás s ebben az esetben előttem még ismeretlen a szóban forgó mű, mely talán végképen el is kallódott már.

... És ha már sikerült ezúttal is ennyivel szaporítani a magyar elmék termékeinek sorozatát, kénytelen vagyok a tudomány érdekében egyszerűsre mind fogyasztani is egygel, illetőleg egy kiadásával egynek. HELLEBRANT Árpád ugyanis a *Régi Magyar Könyvtár* III. kötetében épen olyan helytelenül, mint ahogy az idegen MARESIUSNAK KNOLLAROTHSI ÁLNÉV ALATT ÍRT MUNKÁJÁT KOVÁCSNAI PÉTERNEK TULAJDONÍTTJA, egy «Guilielmus FEUGUERIEUS» nevű írónak *Thesaurus S. Scripturae* című munkáját FEGYVERNEKI Izsáknak *Enchiridion locorum communium theologorum* című művével azonosítván, amannak egyik kiadását, melynél többet ő nem ismert, ez utóbbi könyvnek egyik kiadása gyanánt szintén fölvevé a magyaroktól származó könyvek sorába (1056. sz.). Holott, ha magának FEGYVERNEKI-nek a saját művéhez írt előszavát elolvassa, meggyőződhetett volna róla, hogy ama másik szerző, ha hasonlított is a vezetéknéve valamennyire a FEGYVERNEKI-éhez mégis egészen más személy volt. Az olvasóhoz intézett soraiban t. i. elmondván FEGYVERNEKI, hogy kiknek a műveit használta fel könyve összeállítása közben, a többi között MARLORATUST is megnevezé. Egyúttal megemlítté aztán azt is hogy emennek a nyomán FEUGUERIEUS Vilmos is kezdett efféléit, de a katolikusok dühe miatt vértanuhalált szenvedvén, csonkán hagyta hátra dolgozatát. Miként látszik, mégis akadt aztán valaki, aki befejezte és közrebocsátotta, de azért önként érthető, hogy semmi jogunk a magunkénak tekinteni, sem ezt, sem a többi kiadását. DR. ZOVÁNYI JENŐ.

Könyvvásárló magyar diák Heidelbergben 1617-ből.

A szászvárosi ref. Kún-kollegium (most már megszűnt) főgimnáziumának R. M. K. I. 48. könyvtári száma alatt egy kötetbe kötve nem kevesebb, mint harminc heidelbergi disputatio és thesis van egybekötve. E disputatiók szerzői részint erdélyi és magyarországi magyar diákok, részint külföldiek (lengyelek, németek stb.). Magát a kötetet külön ismertetem. Itt csupán a 27-dik — KÁROLYI András: *De sacramento* (Szabó K. R. M. K. 1199. sz.) thesise után bekötött könyvjegyzéket közlöm. A KÁROLYI thesise után négy számozatlan bekötött lapon kézirattal örökítette meg valamelyik diák heidelbergi könyvvásárlását.

Akárki volt ez a könyvvásárló diák, a könyvjegyzék becsületére válik. Azt mutatja, hogy érdeklődése sokoldalú, a legismertebb és legtekintélyesebb műveket helyes érzéssel válogatta és vásárolta össze. De mutatja azt is, hogy könyvszeretetéért áldozni tudott, talán az élmezésre szükséges pénz jó részét is erre fordította, mert amit összevásárolt, számban is tekintélyes, értékben épen jelentékeny. Vagy nagyon vagyonos volt, vagy, ami valószínűbb, nagyobb volt benne a tudmányszeretet.

Maga a könyvjegyzék, a kor szokása szerint, külsőségen, a könyvek nagyságán alapul. Ez akkor általános gyakorlat volt. Számlaszerű feljegyzésnél épen helyénvaló. A könyv története szempontjából azért érdekes, mert az egyes könyvek vételárát pontosan feljegyzi. Így megbízható adat a könyv akkori forgalmi árának megismeréséhez. Sajnos, hogy a könyvkötői árakat feltüntető adatokat levágta épen az itthoni könyvkötő kése. De a páratlan lapokon ez is megmaradt.

D. O. M. S.

Catalogus.

Librorum meorum, tam Theologicorum, quam Philosophicorum, Heidelbergae coemplorum.

In quo, primum librorum materia, deinde compactionis precia connotavi.¹

1617

21 Sept. Agt. Jul:

I.² Libri, in Folio.

Calepinus undecim linguarum	Materia bac. 80	—	Comp.
Roberti Bellarmini Controversia de Art. Fidei	Mat. duc. 3	—	Comp.
Opera Theologica Hieronymi Sancti in 2 vol.	Mat. duc. 4	—	Comp. tal.
Opera Theologica Francisci Junii	Mat. duc. 2 cum dim.	Comp. tal.	
Opera Theologica Guilelmi Vitthalevi ...	Mat. duc. 2	—	Comp. tal.
Operum Theologic. Guilelmi Perkinsi. Tom. I	Mat. duc. 1 cum dim.	Comp. ba.	
Opera Theologica Antonii Sadeelis	Mat. duc. 1	—	Comp. ba.
Syntagma Theologia Christiana Amadi Polani	Mat. duc. 1	—	Comp. bac.
Lexicon graeco-latinum Johannis Scapulae	Mat. duc. 1 cum dim.	Comp. bac.	
Novissima Polyanthea Josephi Langis ...	Mat. duc. 1 et tall.	Comp. bac.	
Ecclesiastica Historia Eusebii etc.	Mat. duc. 1	—	Comp. bac.

¹ Oldalt balfelől jegyzet: Nb. Egy német patz öt magyar aprópénzt teszen. Egy fejr garas három patz-t. Egy arany, 38 patz, Németországban.

² E római számok a közlőtől valók.

Biblia Tremellii et Junii...	Mat. duc. 1	cum dim.	Comp. bac.
R. Gualther in Matth. et Marc. Evang....	Mat. bac. 30	—	Comp. bac.
Idem in Lucam Evang. et eiusdem orationes	Mat. bac. 25	—	Comp. bac.
Idem in Johannem Evang. et Acta Apost.	Mat. bac. 25	—	Comp. bac.
Idem Gualter in minores Proph. Eptam ad Romanos			
ad Galatas et s. Johannis	Mat. b. 60	Comp. b. 12.	
Gualter in eptas ad Corinthios et Andr. Hipperis			
ad eptam ad Hebr.	M. b. 13	Comp. b. 12.	
Loci Communes Theologici, Petri Martyris	M. bac. 23	Comp.	12.
Idem in Genesin et Judicum	M. bac. 8	} Comp. bac. 12.	
Lavaterus in Josue	Mat. bac. 7		
Petrus Martyr in eptam ad Romanos	Mat. bac. 5	Comp. bac. 6.	
Henricus Mollirus in omnes Psalmos Daudis...	Mat. fr. 3	Comp. fr. 1.	
Lavaterus in librum Jobi et Judicum	Mat. bac. 20	} Comp. alb. 24.	
Milius in Apocalipsin	Mat. bac. 5		

II. Libri in quarto F.

C. D. Doct.	{ in Genesin Epistolam { ad Romanos, ad Corinthos ... } Hoseam Prophetum ... Epistolam ad { Hebreos Galatas ... }	Mat. duc. 1 — Comp.
Daudis Parei p. nostri		Mat. duc. 1 — Comp.
Celeberr. Commentaria		Mat. duc. 1 — Comp.
Biblia Pagnini	Mat. bac. 9	Comp. b.
Sibrandus Lubberus de Chro. Servat. cont. Socin.	Mat. taler Imp.	} Comp. ba
Defensio orthodoxae fidei contra Ostorodin	Mat. taler Imp.	
Mellificium Historicum integrum	Mat. duc. 1	Comp. ba.
Besseus de la oratorier Francez Regicū	Mat. duc. 1	Comp. ba.
Robertus Bellarminus in omnes Psalmos D.	Mat. bac. 23	} Comp. ba.
Eiusdem Contiones Jovaniū habitae	Mat. bac. 20	
Didacus Masius Pater-Frater in Org. Ar.	Mat. taler 1	Comp. alb.
Raphael Eglinius in Apocalypsin	Mat. bac. 13	} Comp. bac.
Idea Concionum { Isaiam Prophetam	Mat. bac. 28	
Sculteti { in Psalmos 69 Daudis	Mat. bac. 24	} Comp. ba.
{ in Eptam Pauli Apost. ad Hebr.	Mat. bac. 15	
Idea Concionim { Evangelia Dominicelia	} Mat. bac. 15	Comp. bac.
Sculteti { Eptam Pauli ad Romanos...		
Molnar de la marla, parla ungar. postilla	Mat. duc. 1	Comp. bac.
Eirenicum D. Parei	Mat. bac. 16	} Comp. alb.
Idem de let. et dent. Xbor. coenae	Mat. bac. 10	
Eirenicum Leonhardi Hutteri	Mat. bac. 12	Comp. a.
Reputatio Nodi Gordii de Voc. Ministr.	Mat. bac. 8	Comp. —
Tres de diver. materia orationis D. Porei	Mat. bac. 2	Comp. —
Abrahami Bzonii Postilla	Mat. duc. 1	Comp. bac. 8.

III. Libri in 8. Fol.

Biblia Ungarica	...	Mat. duc.	1	Comp. b.
Testamentum Besae	...	Mat. bac.	21	Comp. b.
Institutio chrianae religionis Joh. Calv.	...	Mat. bac.	21	Comp. ba.
Justificatione	...	Mat. bac.	25	Comp. ba.
Dauidis	Amissione gratiae et schi pecc	Mat. bac.	20	} Comp. al.
Parei de	Verbo Dei scripto	Mat. bac.	3	
	Gratia et libero arbitrio	Mat. bac.	20	Comp. al.
	Gratia primi hominis	Mat. bac.	5	Comp. cum.
Eiusdem Collegiorum Theologicorum decuria una		Mat. bac.	10	Comp. al.
Piscator in psalmos Dauidis	...	Mat. bac.	14	Comp. alb.
Theatrum historicum	...	Mat. bac.	18	Comp. bac.
Catechesis Zachariae Ursini	...	Mat. bac.	13	Comp. bac.
Anti-Socinus	...	Mat. bac.	15	Comp. bac.
Monita Sacra Mangotii in 2 Vol.	...	Mat. bac.	46	Comp. bac.
Paradisus Concionum	...	Mat. bac.	8	Comp. bac.
Sphynx Theologico-philosophica	...	Mat. bac.	15	Comp. bac.
Dictionarium Latino-Graeco-Hungaricum A. M.		Mat. bac.	20	Comp. bac.
Hemmingius in 21. Psalmos	...	Mat. bac.	6	} Comp. bac.
Piscator in quinque postras Eptlas Pauli	...	Mat. bac.	5	
Archetypus Homiliarum in Catholicas Ep. Paul.		Mat. alb.	3	} Comp. bac.
Lavaterus in librum Ruth	...	Mat. alb.	4	
Anima tuba : s : antiqua Semita	...	Mat. alb.	4	} Comp. bac.
Roberti Rolloqū in aliquot Psalmos	...	Mat. bac.	6	
Idem in Eptlas Paul. ad Ephes. et Coloss.	...	Mat. bac.	10	} Comp. bac.
Conradus Dietericus in Ev.	...	Mat. duc.	1	
Orationes funebres Pantaleonis	...	Mat. bac.	3	} Comp. b. alb. 8
Brandmilleri Conc. fun. et connub.	...	Mat. bac.	10	
Bidembachii Conc. funebres et poenitentiales	...	Mat. bac.	24	} Comp. bac. 9.
Contemplationes in Pstinū 25 Andr. Encerii	...	Mat. bac.	6	
Loci communes Theologici	} Bucani	Mat. bac.	15	Comp. bac. 4.
Conciones in orat. Dominica				
Systema Theologicum	} Barth. Keckermanni	Mat. bac.	11	Comp. bac. 4.
Rhetorica Ecclesiastica				
Raynoldus de Rom. Ecclesiae idolatria	...	Mat. bac.	9	} Comp. bac. 4.
Petrus Molineus de Monarchia temp. Papae	...	Mat. bac.	5	
Physica Timpleri	...	Mat. bac.	16	Comp. bac. 4.
Physica Keckermanni	...	} Mat. bac. 10	10	} Comp. bac. 4.
Physica Magiri	...			
Systema Logicum Keckermanni cum praecogn. Log.		Mat. bac.	11	Comp. bac. 4.
Jacobi Martini Institutiones Logicae	...	Mat. bac.	15	Comp. bac. 4.
Francisci Piccolominei	} Logica cum Instit. Rhetor. constat. bac. 17 al. 1.			
Johannis Philippi Parei				
Conradi Dieterici				

Metaphysica Timpleri	Mat. bac. 11	} Comp. bac. 4.
Metaphysica Keckermanni	Mat. bac. 3	
Summa Philosophiae quadripartita	Mat. bac. 12	} Comp. bac. 5.
Exercitationes Metaphysicae Jacobi Mart. ...	Mat. bac. 12	
Disp. practicae Ethic. Pol. Oecon. Item spec. disp. Pol. Keckerm.	Mat. bac. 18	Comp. bac. 4.
Vindiciae Keckermannianae	Mat. bac. 2	} Comp. bac. 5.
Jacobi Martini praelectiones Logicae Kecker. ...	Mat. bac. 11	
Metaphysica Patris-Fratri Didaci	Mat. bac. 7	} Comp. bac. 4.
Systema Rhetoricae cum disp. Orationis Keckerm.	Mat. bac. 14	
Systematis Logici plenioris pars altera Keckerm.	Mat. bac. 8	Comp. bac. 3.
Buxerii Hebraicae Grammaticae Epitome	Mat. bac. 3	Comp. bac. 1 cum dim.
Annalium Sculteti decuria una	Mat. bac. 6	Comp. alb. 25.
Conradi Milii Homiliae in catechesin Heydelb.	Mat. bac. 15	Comp. bac. 4.

IV. In Fol. 12 et 16.

Flavius Josephus de rebus Judaicis	Mat. bac. 15	Comp. bac. 6.
Otho Melander	Mat. bac. 13	Comp. bac. 6.
Herodotus	Mat. bac. 5	Comp. bac. 3.
Psalterium Georgii Buchanani	Mat. bac. 3	Comp. bac. 4.
Palingoricus Poeta	Mat. bac. 4	} Comp. bac. 3.
Mores omnium gentium	Mat. bac. 4	

V. In foro scrutario.

Victorinum Strigelium in omnes Psalmos Davidi	Bac. 10.
Annotationes in Grammaticam Philippi Mel. in 2 vol.	Bac. 10.
Orationes Argentinae recitator. pars prima	Bac. 4.
Parva Rhetorica Matthei Dresseri	Alb. 4.

KRISTÓF GYÖRGY.